

REGLER FÖR LÖJLIGT UPPFÖRANDE

Boken är utgiven med stöd
från Tjeckiska republikens
kulturministerium.

Originalalets titel: *Pravidla směšného chování*

© 2010 Emil Hakl

© Aspekt förlag 2015

Översättning: Mats Larsson

Redaktion: Tora Hedin & Lova Meister

Omslag: Jonaz Vaneryd

Inlaga: Anders Wikström

Tryck: Livonia Print 2015

Första upplagan

ISBN 978-91-979100-7-1

www.aspekt.se

EMIL HAKL

Regler för löjligt uppförande

ÖVERSÄTTNING: MATS LARSSON

ASPEKT FÖRLAG

Akaciornas kronor är insvepta i en självlysande regnbåge

Yrvakna fotgängare dyker upp ur skuggornas amfiteater och försvinner in i dem igen. Då och då dundrar en spårvagn förbi. Inuti hänger jättelika fladdermöss i stängerna och småslumrar. Spöklika färglösa apor sitter och petar sig i näsan och andas mot glaset.

Det är dimma, sju på morgonen. Jag går nerför Korunníavenyn, tar Rumunská och stiger på elvan på Bělehradská. Jag går bakåt i vagnen och lutar ryggen mot den vågräta stängen. Med ett rejält gnissel från bromsarna ger sig vagnen ner i Nusledalen. Vi åker genom ett område med butiker, marknader, pantbanker, gym och andra skumma ställen som håller på att vakna till liv. Vi kryper fram nedanför Bohdaleckullen och nerför gatan U Plynárny. Vi åker förbi rangerbangårdens gryta som är fylld av utbrända järnvägsvagnar.

Ändhållplats. Praha-Spořilov. En stadsdel full av övergivna trädgårdar och förfallna hyreshus från femårsplanernas tid. Utanför ett av dem trycker jag med

långfingrets knoge på en knapp med urblekt text. Det dröjer länge innan pappas skugga dyker upp i entrédörrens matta glas.

»Kom in då«, säger han.

Jag följer efter honom upp. I hans luktspår finns ett nytt inslag. De senaste åren har han inte överdrivit det här med hygien, och det förstår jag. Jag lägger mig också bara i badet om jag ska ut bland folk. Och plötsligt känns en doft av eau-de-cologne, deodorant, något kemiskt ämne.

Mattan hoprullad, teven kladdig, överst en beige damsko fylld med småmynt. Massor av mappar, tidningsurklipp, pärmar, pocketböcker, uppslagsverk, vinylskivor, kartonger, medicinflaskor, äppelskrutt. Alla vertikala ytor är täckta av affischer med hans favorit-sångerska. I det halvöppna klädskåpet lyser ett brokigt virrvarr av hängslen. Pappa har pråliga hängslen, skimrande silvergröna, rödsvartrandiga, blå med gula prickar, grovt vävda olivfärgade, det ena paret finare än det andra.

»Hur ska vi ta oss dit?« frågar han.

»Taxi.«

»Äh, det är så dyrt.«

»Det kvittar.«

»Jag blir åttio om ett år.«

»Vad har det med saken att göra?«

»Jag har dålig pension.«

»Vi ska väl inte trängas i en buss heller, jag ringer efter en taxi.«

»Hur lång tid tar det innan den kommer?«

»Några minuter.«

»Vänta lite då, jag måste se så jag har allt.«

Han rotar runt i två väskor. Jag tar en och han en. Vi går nerför trapporna och längsmed huset. Genom balkongernas flätverk skymtar trasiga stolar, sparkcyklar.

Vi står i hörnet och väntar. Morgondimman har för länge sedan gett vika för solen. Höjden bakom det förfallna slottet i Záběhlice lyser i ett klart ljus. Vinden viner, lyktstolparna gör honnör, gullregnet blommar. En Fabia bromsar in vid trottoarkanten. Jag hjälper pappa att sätta sig. Vi lyckas inte få in hans ben. Mannen bakom ratten granskar oss i backspegeln.

Vi kliver ur utanför grinden, tittar på informationstavlan på andra sidan. Vi letar varken efter A2, A3 eller A5, utan G3. En sliten stenläggning leder oss mellan byggnaderna. Vi rundar ett granitgrått hus, går in och anmäler oss i receptionen. Vi sätter oss på bottenvåningen vid en dörr där det står MOTTAGNING. Då och då öppnas den, ett namn ropas upp, någon reser sig, stiger in, kommer ut efter en stund och går iväg som i en dröm.

Jag går till automaten och köper kaffe till oss. Pappa flyttar den heta muggen från hand till hand och sörplar darrigt.

»Nu för tiden är jag jämt sugen på sardiner«, säger han.

»Äter du några då?«

»Ja. Du, lämna mig här och kila iväg. Det kan ta lång tid.«

»Jag väntar.«

»Okej.«

Vi sitter, säger inget.

Dörren öppnas och en röst säger efternamnet.

»Väntar du här?« förvissar han sig om.

Jag nickar. Väntar.

Därinne hörs ett dämpat samtal.

Pappa kommer ut, med en blankett i handen, och sätter sig.

»Jag har en tumör i tjocktarmen«, meddelar han, »om fem dagar ska jag opereras. Hoppas bara att det går bra.«

Han fyller i blanketten. Spetsen på pennan rör sig ovanför kolumnen: *Patienten vill bli informerad om behandlingen: a) i fullständig omfattning, b) i begränsad omfattning, c) vill ej bli informerad.*

Han kryssar för b).

En sjukvårdare som påminner om en skurk i en stumfilmskomedi tar hand om oss. Han har både de enorma borstiga ögonbrynen och påsarna under ögonen. Vi följer honom uppför trappor och nerför trappor och stannar utanför dörr nummer 7. Mannen öppnar den. En rad med sängbundna patienter, kopplade till olika ställningar och flaskor. Pappa ser det. Han hejdar sig och vänder sig om. Det märks att han helst skulle vilja sticka medan det går. Men sjukvårdaren spärrar dörren med sin kropp. Så han går då till en ledig säng och sätter sig liksom lydigt och högtidligt på den.

Jag frågar om han behöver något och säger att jag ska hälsa på honom. Han svarar att jag inte behöver det, att han vet hur det är, att de kommer att dra iväg honom på olika undersökningar, att jag inte behöver komma förrän efteråt. Att jag ska ringa doktor Junkiánová, doktor Junkiánová, skriv upp numret. Jag skriver upp det.

På gården kvittrar fåglarna. Från byggnadens källare hörs ett dovt brummande från en pump, en kompressor, en fläkt, något slags aggregat.